

Universal Declaration of Human Rights - Fon

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

**GBETA GBẸ Ɔ BI TƆN EE DƆ XÓ DÓ ACE E GBẸTƆ DÓ KPODO SISI E DO NA DÓ N'I LẸ KPO WU E
WEXWLE**

Ee nyi dɔ hennu dɔkpo me ɔ, me dɔkpodɔkpo ka do susu tɔn, bɔ ace dɔkpo ɔ we mebi dɔ bo e ma sixu kan fen kpon ɛ di medesusi jije, hwejiɔzinzan, kpodo fifa ni tiin nu weke ɔ bi e ɔ,

Ee nyi dɔ nukumamɔ je nume kpodo wangbenu sen dedee na zɔn bɔ gbeto na do tiin nyi le we nɔ dɔn alannuwiwa dee nɔ zɔn bɔ gbeto nɔ fɔn gu e, lo bɔ nu taji dee hudo gbeto ɔ we nyi dɔ gbe e me gbeto le ma na nɔ mekannu dɔ xodido sin alinu kpodo nuɔidi lo bo na tɔn sin adohuhu kpodo ya kpo me ɛ ɔ,

Ee nyi dɔ dandanme we e dɔ na je hun do sen dee na zɔn bɔ gbeto na do tiin nyi le gbɔn aɔɔido sin alinu se na zɔn bɔ gbeto ma na lin dɔ emi dɔ na de emidee sin mekannu kpo yadonume kpo e ɔ,

Ee nyi dɔ ɛ dɔ dandanme bɔ e dɔ na de alinu wennyinyi ee dɔ na tiin nyi dɔ to dɔkpodɔkpo tentin e ɔ,

Ee nyi dɔ, dɔ xwedowema elɔ me o weke ɔ bi le vɔ mɔ nu je ace kpo do sisi dodo e gbeto dɔ na dɔ e, dɔ medesunɔnyinyi kpodo susu e do na xɔ nu gbeto e dɔ ace kpodo sisi sunnu kpodo nyɔnu tɔn kpo na nyi dɔkpo ɔ; lo bɔ ye le yalɔ akɔn bonu nukɔnyinyi ni tiin lo bo na sɔ gbe dagbe zinzan gbɔn medesunasi jije taji ze jijiɔn ayi e ɔ,

Ee nyi dɔ to dɔkpodɔkpo yi gbe bo na dɔ sisi nu ace e gbeto le dɔ kpodo medesusijije taji kpo dɔ alɔ dɔ alɔme xa to le bi sin kplekple ɛ ɔ,

Ee nyi dɔ linlin dɔkpo ɔ duɔo nu ace, sisi kpodo medesunasi jije gbeto tɔn le, we nyi nu taji ee na zɔn bɔ mi na nyi sen elɔ le e ɔ,

Gbeto ɔ sin kplekple de gbeto elɔ tɔn bɔ e na dɔ xo do ace e gbeto dɔ na dɔ kpo sisi e dɔ na dɔ n'i ɛ kpo wu. Gbeto elɔ na nyi su dɔkpo tawun bɔ gbeto le kpo to le bi kpo dɔ na nyi bonu me bi kpodo tuto e nyi gbeto le tɔn le dee gbeto elɔ dɔ tame na nugbo le e ni tenkpɔn nu sisi ni tiin nu ace kpodo medesunasi jije gbɔn nunyweyi li xo. Mɔ dɔkpo ɔ ye dɔ na tuun sen ene ɔ le bo na zan ye nugbo tɔn gbɔn tuto e do ayi dɔ to dɔkpodɔkpome kpodo gbe ɔ bi me e kpo; ace ene ɔ kpodo susu ene kpan sin zinzan ɔ kpo nukun mɔ je yene kpo ɔ dɔ na nyi nu taji dɔkpo nu tovi ee sin to dɔ gbeto elɔ me e kpodo tovi dee sin to le kpo dɔ acekpikpa to ene ɔ le tɔn glɔ e.

Gbetaken 1

Ace, susu kpo sisi dɔkpo ɔ kpo we gbeto bi dɔ dɔ gbewiwa tɔn hwenu; ye dɔ linkpɔn bɔ ayi yetɔn me kpe lo bɔ ye dɔ na do alɔ yedee di nɔvinɔvi dɔhun.

Gbetaken 2

Me dɔkpodɔkpo sixu tuun dɔ ace, su su kpo sisi dee kpo xo e dɔ dɔ gbe ta elɔ me ɔ nyi edesunɔ sin nu ma de nude kpo di: akɔta, sun nu, nyɔnu, gbe e nɔ do e, sinsen, nu e lin do toxo wu e, alo linlin devo see b'e nyi to metɔn le alo gbe tɔ le tɔn, dɔkunjiɔ, lee e ji me gbɔn e kpodo nu devo devo ne le kpan.

Mɔ dɔkpo ɔ, e dɔ na kpɔn do tuto ee e ze jijiɔn ayi dɔ to e me e gosin e wu dɔ toxodido sin alinu, sen e ji to ɔ jijiɔn e kpodo sen gbe ɔ tɔn dee dɔ nu do to ɔ nu e we a, dɔ to ene ɔ ko je edee si alo e kpo dɔ mekannu, alo acekpikpa tɔn ma yi haɔɔi wu a.

Gbetaken 3

Gbetɔ ɔkpoɔkpo ɔ na mɔ gbe bo nɔ edesu si lo bo na le nyi edee.

Gbetaken 4

E sɔ ɔ na hen mede ɔ mekannu alo mede ɔ; mekannuninɔ kpodo mede kpo ɔ alo le bi me ɔ sɔ de ɔ.

Gbetaken 5

Gbetɔwikukɔn alo ya do nu me kpodo adakacomewu kpo sɔ ɔ na de ɔ.

Gbetaken 6

Gbetɔ ɔ nusisi we ɔ na nyi ɔ fi bi.

Gbetaken 7

Ace ɔkpo ɔ we me bi na ɔ lo bo na nɔ nyi sen ɔkpo ɔ; mɔ ɔkpo ɔ mede na yi gbe nu walɔ e na de me kpo alo de nyi wuɔɔɔnume tɔn kpo e lo bo na wa gba sen e do ɔ fi e ɔ.

Gbetaken 8

Enyi mede mɔ ɔ e yi ace e nyi etɔn bɔ sen dodo ee ɔɔ nu do to tɔn nu ɔ n'e ɔ, e hen ɔ e na yɔ hwe ɔ to tɔn me.

Gbetaken 9

E ɔ na ya mede sin to tɔn me alo e na wli i alo e na su i do ganme ɔ nuɔe kpoun wu ɔ.

Gbetaken 10

E ɔ dandanme bɔ e na se nu ee mede wa é ɔ hwedɔxɔsa ɔ togume kpa a kwedɔxɔsa ene ɔ we ɔ na ɔ ace e nyi etɔn le é kpodo nu è de na wa le é kpo; mɔ ɔkpo ɔ fi ene ɔ we e na ɔ nu e wu e yɔ hwe é é de.

Gbetaken 11

1. Me e e ve nu nyanyaɔe do é na to ɔ yi tɔn yi we hwe bɔ e na ba do nu lee nu le yi gbɔn e cobo na yɔ e ɔ hwenukɔn; cobonu e ka na ɔ hwe do e e ɔ, e ɔ na n'e me e na sixu hwlenne ɔ hwenukɔn e.

2. Enyi nu e mede wa d'ayi é ma nyi nu e na sa sen do me ɔ hwe ene nu ɔ lee sen é ji tɔ ɔ alo gbe ɔ jiji é ɔ gbɔn é a ɔ, é ɔ na sen gan tɔn ɔ.

Gbetaken 12

E ɔ na ba do nu me ɔ lee jlo me gbɔn e gbɔn xo e kun kpla. Gbezinzan metɔn, hennu metɔn, xɔ metɔn alo wen metɔn le é ɔ. Mo ɔkpo ɔ e ka ɔ na ɔ winnya me bo le kɔn wi metɔn ɔ. Ace e nyi gbetɔ tɔn e ɔ hwlen me ɔ ali ene ɔ nu.

Gbetaken 13

1. Fi e jlo mede ɔ we na nɔ gbɔn bo na le ze nɔten e jlo e ɔ ɔ toɔeme.

2. Mede ɔ jlo tɔn ɔ é sixu be agban sin to deɔ me ɔ to tɔn me ɔhun. E jlo e ɔ, e sixu le le kɔ wá xwé.

Gbetaken 14

1. Enyi ɔ́o e ɔ́o gbeya ɔ́o nu mɛde we kaka bɔ́ ku hwen wan ɔ́'e mɛ ɔ́, é hɛn ɔ́ é na hɛn yi to devome bɔ́ e ɔ́o na yi i ɔ́o fi ene.

2. Amɔ́ enyi e mɔ́ ɔ́o mɛ ɔ́ je sɛnme nugbo alo e tɛ afɔ́ sɛn e ji gbě́ e to lɛ bi kplekple sɔ́ jujɛn ayi é ji e ɔ́, é sɔ́ ɔ́o ace bɔ́ e na yi i dandan ɔ́o to devome á.

Gbetaken 15

1. Gbetɔ́ bi ɔ́o ace bo na nyi toɔ́e sin vi.

2. E sixu hugan mɛde bo de e sin tovikenme á; mɔ́ ɔ́okpo ɔ́ é hɛn ɔ́ e na zé edee zé ji nu to devo.

Gbetaken 16

1. Enyi sunnu kpo nyɛnu kpo ɔ́o wyanwyanxwe ɔ́, ye hɛn ɔ́, ye na da yedee bo dè hennu yetɔ́n. Akɔ́ta yetɔ́n, to yetɔ́n, alo sinsen yetɔ́n ɔ́o na gbɛ nú ye á. Ace ɔ́okpo lɛ we ye ɔ́o ɔ́o yedeedida hwenu kpɔ́nunɔ́ yetɔ́n alo yedeejodo hwenu.

2. Cobonu gbetɔ́ ɔ́e ná dà ɔ́e á, jlo yetɔ́n mɛ nu we é ɔ́o na nyi.

3. Hennu we nyi sosyen nú gbetɔ́ sin togun; lobo togun ene ɔ́ kpodo acekpikpa to ɔ́ tɔ́n kpan ka ɔ́o na je hun do jĩ tɔ́.

Gbetaken 17

1. Gbetɔ́ bi, mɛ e ɔ́o ee ɔ́okponɔ́ é alo éé ɔ́o gbɛ kplekpleɔ́eme e, ɔ́o na ɔ́o ace do nudeji.

2. Nũ é nyi étɔ́n ɔ́ mɛde sixu tafu i ɔ́o bo yi ɔ́o asi tɔ́n á.

Gbetaken 18

Gbetɔ́ bi ɔ́o ace bo na len nu nu é jlo e kpɔ́n bo d'ayime lobo lɛ sɛn nu e jlo e. Ace ene ɔ́ we zɔ́n bɔ́ tɔ́n lɛ lɛ ɔ́o togunme alo kwɛnkwenme gbɔ́n alɔ́kpa lɛ bi mɛ ɔ́i: nunyeyiyi, walɔ́ kpo yehwe sin alinu kpo.

Gbetaken 19

Gbetɔ́ bi ɔ́o ace bo na lin nù é do nuwu bo ka na ɔ́o xo; hũn mɛde ɔ́o na van nukun ɔ́o mɛde á. Mɔ́ ɔ́okpo ɔ́, mɛ bi ɔ́o ace bo na se bo jlá nù é ɔ́o jije we ɔ́o to ɔ́ mɛ kpo togudo lɛ é kpo. E hɛn wlenwin ɔ́ebu ɔ́, é na ba bo do se na.

Gbetaken 20

1. Gbetɔ́ bi ɔ́o ace bo na yì kplé. Lobo na lɛ do gbě́ é ma na dɔ́n hunnyahunnya wa á e.

2. E sixu sɔ́ mɛde do gbɛdeme gannu gannu á.

Gbetaken 21

1. Gbetɔ́ bi hɛn ɔ́, é na gɔ́ alɔ́ nu to tɔ́n bonu é na do yi nukɔ́n. Eye ɔ́esu hɛn ɔ́ é na nɔ́ nukɔ́n nu nuwi wa ene alo é na ɔ́e mɛ bɔ́ é na nɔ́ do tɔ́n mɛ.

2. Ace ɔ́okpo ɔ́ we mɛ bi ɔ́o bo na do wa axɔ́suzɔ́ ɔ́o to tɔ́n mɛ.

3. Jlo to ɔ́ tɔ́n we nyi linlin dodo e ji to ɔ́ sin acekpikpa junjɛn e. Jlo ene ɔ́, e na ze wema na ɔ́o xwiji, do sendéji bɔ́ ahizi na tɔ́n ɔ́eme á. Mɔ́ ɔ́okpo ɔ́, nuwiwa ene ɔ́, e na nɔ́ blo e do hwe tɔ́n nu. Wema ene ɔ́, e sixu nɔ́ yame bo sɔ́ alo e lɛ sixu sɔ́ ɔ́o togunme lee e na blo gbɔ́n bo ayi na j'ayi nu wemazetɔ́ lɛ e.

Gbetaken 22

Gbetɔ bɪ ɔ, togundeme we é dɛ. Ene ɔ wu o, nude na do tagba n'i dɔ akwelinu, lanme na nɔ ganji k kpodo nunywe na dɔ kpo sin alinu ă; nu ene ɔ we na zɔn bɔ é na tɔn nyi. Amɔ kan e van we to ɔ dɛ e kpodo nuwadokpo e dɔ todeetodee kpan sin tentin gbɔn tuto e ze dɔ te é kpo to ɔ sin dɔkun le kpo we na zɔn bɔ e na mɔ.

Gbetaken 23

1. Gbetɔ bi dɔ na wa azɔ. Azɔ e ja jlo é we é na wa; sen dɔkpo ɔ we na dɔ nu do me bi nu lobɔ é ka do na nɔ azɔgba ă.
2. Azɔ e mede wa é sin akwe we na du.
3. Mede wa nude ɔ, é na yi nude d'enu dandan. Ene ɔ we na zɔn bɔ e na mɔ nu e na do hen hennu tɔn na é. E hwedo e ɔ, gbetɔ sin togun ɔ na gɔ alɔ nu i dɔ ali devonu.
4. Gbetɔ bi dɔ ace bo na dó azɔjigbe alo é hen ɔ é na nɔ gbe mɔhun dee na sixu glɔn nyɔna tɔn le n'i eme.

Gbetaken 24

Gbetɔ bɪ dɔ ace bo na dɔ gbɔjehwe nu kpodo ayideɔ'ayi sin hwenu kpan Ganxuxo nabiɔ we é dɔ na wa azɔ na. E dɔ na yi azɔgbɔje hwehwe bɔ gbɔje ene me ɔ, e ka dɔ na nɔ sun akwe e.

Gbetaken 25

1. Gbetɔ bɪ dɔ na na dɔ nu e na zɔn bɔ é na hwlen edee gan dɔ azɔnsi e; lobo na jla nunɔme edee tɔn kpo do hennu tɔn kpan dɔ; taji ɔ, dɔ nuɔɔɔulinu, avɔdudolinu xɔ e me é na nɔ é sin alinu, azɔn gblegblelinu. Mɔ dɔkpo ɔ, é dɔ na mɔ alɔdo dɔ do azɔmamɔ hwenu, asukuku alo asikuku xɔme nunɔ hwenu, kpukpoxɔme kpodo hwe e nu e ma sɔ sixu wa nɔ bo mɔ nu ă é bɪ kpan.
2. Vijiji kpo yɔkpɔvume nunɔ kpo bɪ dɔ na mɔ kpatakiɔ. Alɔwliwi kpo dɔ vi e ma da asu cobo ji ă le e bi we dɔ ace dɔkpo ɔ dɔ xe nya dɔ yeji sin alinu.

Gbetaken 26

1. Gbetɔ bɪ d'ace nú wemakplɔnkplɔn bɔ wemakplɔnkplɔn ka do na byɔ kwe zinzan ă; hun nuvɔnnu we é dɔ na nyi. E dɔ na dɔ kplɔn kleunde vɔvɔ ene ɔ dandanme we é dɛ. Alɔlyenzɔ kpo alɔnunɔ kpaa kpo dɔ na vun kan kpé to ɔ me. Wemakplɔnyiji nu alɔ vɔ ɔ, me bi nú we é dɔ na nyi, bɔ e kan na xwedo lee e je xa me dɔkpodɔkpo gbɔn e.
2. Wemakplɔnkplɔn ɔ gbetɔ sin nukɔnyiwi we é na ba; bo na dɔn gbetɔ sin ace le yi nukɔn bo je hun dó yě ji. E dɔ ná zɔn bɔ mɔjeme kpo nuwadokpo kpo hwesɔkeme kpo ná tɛin xɔntɔn sin walɔ na tiin, bɔ to e dɔ bu le e sín gbě ɔ na yi nukɔn bɔ fifa na tiin nú gbe ɔ bɪ.
3. Vito, vino le we dɔ na dɛ nyi kplɔn e vi yetɔn le na yi é.

Gbetaken 27

1. Gbetɔ bi dɔ ace bo ná gɔ alɔ nu tonunywe le bi; me bi dɔ na mɔ mɔ dagbe e dɔ alɔlyenme bo na zan mɔ dɔkpo ɔ, é na sɔ so nú nukɔnyi yi nunye tɔn bo na sixu mɔ nyɔna e d'e me le é dɛ.
2. Nu e na tɔn sin nu e mede gba tame bo blo é ɔ, me ɔ tɔn we e dɔ na nyi; b'e na je hun do nu tɔn ji dɔ nujinjanlinu we à, wemawlan wlan sin alinu we à, alo alɔlyen zɔwiwa sin alinu.

Gbetaken 28

Gbetɔ bɛ ɔ na ba tuto gbɛn nukɔnyiɛi hennu e mɛ ɔ e kpodo gbɛ ɔ bɛ kpan sin alinu bonu aɛ, sisi kpo jlokokonunɔ e xɔ e ɔ ɔ wema elɔ mɛ ɔ ni nɔ xwiji.

Gbetaken 29

1. Togun e mɛ gbetɔ ɔ e ba nukɔn yiɛi tɔn kpo nyɔna tɔn kpo na tɔn sin mɛ é ɔ, é ɔ na ɔ nunɔmɛɔ è le do wɔ tɔn.
2. Do aɛ e gbetɔ ɔ le sin zinzan kpo nunɔ tɔn kpo mɛ ɔ, mɛ ɔokpoɔokpo ɔ na ba jle na bo na nyi sen e na zɔn ba é ma na te afɔ aɛ nɔzo tɔn tɔn le kpo jlokokonunɔ tɔn tɔn le ji kpo ji á é ɔi lee mesisi sin kplɔn byɔ gbɛn é, tuto e ji to ɔ ɔ kpo togun bi kpaa gbetɔ le tɔn sin nunɔmɛ byɔ gbɛn e.
3. Aɛ, sisi kpo jlokokonunɔ enɛ le ɔ na xwedo su kpodo linlin to ee ɔ bu le tɔn.

Gbetaken 30

Yodè, kplekpleɔ, gbetɔ godokponɔɔ è na yi huzu nu e ɔ ɔ do wema elɔ mɛ e ɔ alɔ tɔn ji bo na mɔ ten bo ɔ walɔɔ alo ayidɛ tɔn ee na zɔn ba e na mɔ ten bo do kpo aɛ, sisi kpodo jlokokonunɔ ee xɔ e ɔ ɔ fi e bo hen gba á.
